

Критерии за тълкуване на историческите процеси в клубовете и приемствеността между ТЯХ

1. Въведение.

Екипът ни уважава правото на всеки клуб да има позиция относно собствената си историческа идентичност и няма за цел да налага своята трактовка на историческите факти като единствена възможна и логична. Същевременно е факт, че футболната ни история е осеяна както с „бели петна“, така и с множество противоречиви събития, често предизвикани от пряка намеса на държавата и свързани с промените в политическия и социалния живот на страната през годините. Въпросът за онаследяването и приемствеността между различните клубове разбираемо е най-щекотлив и привлича най-голям интерес в привържениците, но именно той може да бъде разгледан и тълкуван по поне няколко различни начина, всеки от които има много валидни аргументи в полза, както и против. Освен този основен въпрос необходимо е и тълкуване за други, по-„технически“ проблеми, възникващи при различните процеси, съпътстващи живота на клубовете ни през годините, особено, когато те се случват по време на текущ сезон.

За съжаление през годините БФС и предшестващите го организации, управляващи футбола ни, така и не показват последователна (а често – каквато и да е) политика по темата, а в определени периоди са и основен източник на изопачаване на историческите данни, обикновено в следствие натиск от страна на моментната политическа конюнктура.

Предвид горното, нашият екип се фокусира най-вече върху два аспекта от работата си. От една страна излагането – по възможно най-достъпен начин – на конкретиката и фактите около историята на българските клубове. За целта се стараем непрекъснато да попълваме и обогатяваме архива от данни в страницата ни, така че в историята на любимата ни игра да има колкото се може по-малко чисто фактологически „бели петна“.

От друга страна за нас е важно без значение какъв прочит на събитията се избира, той да бъде прилаган последователно спрямо всички клубове и въз основа на едни и същи критерии и принципи. Разбира се, имаме и своя позиция, още повече, че тя ни е необходима при изготвянето на различни исторически справки, ранглисти, и др.

По-долу са описани критериите и принципите, от които ние се водим в работата си по тази така сложна, но и интересна за всички ни материя. Отново подчертаваме: ние не желаем да налагаме или да ангажираме никой с нашата гледна точка. Напротив – поощряваме всеки футболен привърженик да се запознае възможно най-подробно с историята на своя клуб и да има свое, информирано, мнение по темата.

2. Създаване, прекъсване и възстановяване на активността на клуб. Преименуване.

През годините историята е свидетел на изключително много различни процеси, съпътстващи живота на футболните ни клубове. Наша цел е с течение на времето всички

събития от живота на всеки наш клуб да бъдат подробно описани в посветен за това раздел от историята на клуба, включително и като те бъдат поставени в съответния исторически контекст.

За целите на техническата ни работа по архива, изготвяне на исторически справки и ранглисти, всички тези процеси групираме в три основни „събития“ от живота на клуба: **създаване, прекъсване на активността и възстановяване**. Един клуб може да бъде и преименуван без това да е непременно обвързано с някой от горните процеси. Както и с всички други процеси, екипът ни има за цел с течение на времето да опише всяка промяна на пълното юридическо наименование на клуба и съпътстващите я причини, а начинът, по който съставяме т.нар. от нас „опростени имена“ на клубовете е описан в отделно Стилово ръководство за именуване на клубовете.

2.1. Създаване. Създаване на нов клуб отчитаме, когато в базата данни на страницата ни създаваме нов запис и когато новосъздаденият клуб няма участия и актив в предходни сезони спрямо датата на създаването си. Създаването като „събитие“ в контекста на нашите критерии бива два вида:

2.1.1. Самостоятелно създаване се наблюдава, когато новият клуб няма връзка с други вече съществуващи (или съществували в миналото) клубове според нашите критерии (вж. също и точки 2.1.3. Смяна на идентичност и 2.3. Възстановяване).

2.1.2. Създаване в следствие обединение на равностойни клубове, без един от тях да има водеща роля. След обединение на два или повече вече съществуващи клуба като новообразуваният клуб е с различна идентичност спрямо всички участващи в обединението клубове, а поне два от участващите в обединението клубове са със сходна величина. Не трябва да има и ясно изразена водеща роля на никой от участващите в обединението клубове след извършването му. За допълнителна информация по тази точка вж. също и точки 2.2.3. Обединение, 2.2.4. Вливане и 2.5. Промени със задна дата. *Например: създаването на Димитровград (Димитровград) след обединение между Химик (Димитровград) и Миньор (Димитровград).*

2.2. Прекъсване. Прекъсване на дейността на даден клуб има тогава, когато той няма нито един активен отбор в каквото и да било състезание през настоящия сезон. Всички клубове с прекъсната дейност подлежат на възстановяване, според критериите, описани в точка 2.3. Възстановяване. Причините за прекъсването могат да бъдат следните:

2.2.1. Преустановяване на дейността. Най-често по организационни или финансови причини, в отделни исторически периоди може да е свързано и със санкционирано от държавата или управляващия футбола ни орган решение. В този случай няма участие на други клубове.

2.2.2. Смяна на идентичността. Когато един клуб продължи дейността си, дори и без съществена промяна на ръководство и играчи и без взаимодействие с други клубове; но промени символите, цветовете, името и/или регистрацията си толкова съществено, че промяната съставлява отказване от досегашната клубна идентичност. Обикновено това е в резултат на възникване на претенции към идентичността на друг клуб и при наличие на необходимите критерии може да доведе и до възстановяване на друг клуб, но нито едно от двете не е задължително условие. В такъв случай, без значение дали смяната на идентичността води до възстановяване на друг клуб или до създаване на нов клуб, активността на досега съществуващия клуб се смята за прекратена. *Например Разград 2000 (Разград) в Лудогорец 1947 (Разград); Динамо 2017 (Дупница) в Марек 1919 (Дупница) и др.*

2.2.3. Обединение. Когато клубът участва с един или повече други клубове в обединение, което води до създаването на клуб с нова идентичност, различна от тази на участващите в обединението клубове (по точка 2.1.2). Самият процес на обединението може да варира значително в зависимост от историческия контекст, правната рамка към момента на обединението и юридическия вид дружества, в които са регистрирани клубовете. В детайли процесът следва да бъде описан в съответните раздели на участващите клубове.

2.2.3.1. Формално обединение/вливане/поглъщане. Когато процеси, касаещи поне 2 клуба, са окачествявани от ръководствата им или други източници като „обединение“ или вливане, без обаче това да води до съществени изменения в единия клуб. Обикновено е свързано с обединение на другия клуб с трети или с прекратяване дейността на другия клуб. Тъй като тези събития обикновено придават контекст на други процеси в засягащите ги клубове, те следва да бъдат описвани в подробния исторически раздел на клубовете. *Например формалното обединение между Пирин (Благоевград) и Пирин Благоевград (Благоевград), при което вторият клуб не търпи изменения, а първият се влива (по смисъла на тези критерии) в Банско; Етър (Велико Търново) и Етър ВТ (Велико Търново), когато първият клуб прекъсва дейност, без вторият да търпи изменения и др.*

2.2.4. Вливане. Ако клубът участва в обединение с един или повече клубове като това не води до създаването на клуб с нова идентичност (точка 2.2.3) и друг от участващите клубове има водеща роля в обединителния процес и запазва идентичността си.

2.2.4.1. Поглъщане. При описаното в точка 2.2.4 вид обединение, то се отбелязва и на страницата на клуба, който запазва идентичността си и водеща роля, дори и това да не води до други промени при него (преименуване и т.н.). *Напр. при обединението на КЦМ Ботев (Пловдив), Спартак (Пловдив) и Академик (Пловдив) в Тракия (Пловдив) първият поглъща останалите два, които от своя страна се вливат.*

2.2.4.2. Влизане в състава на по-голямо дружество, без да прекъсва дейност в рамките му. При вливане, при което клубът, който се влива, запазва идентичността си и относителна автономност в рамките на погълналия го клуб, то това се отбелязва при двата клуба, без обаче дейността на влялия се клуб да се смята за прекъсната. Това, че влялият се клуб е част от структурата на друг клуб се отбелязва и в бележка под класиранията на групите, в които той участва, с евентуално произтичащите от това ограничения (например – невъзможност за влизане в по-горно ниво). *Например при неколкостепенни вливания на Локомотив (Русе) в Дунав (Русе)*

2.2.4.3. Краткосрочно вливане. Когато е налице краткосрочно вливане, след което почти веднага клубът, който се е влял, отново се възстановява (обикновено с цел поглъщащият клуб да придобие право на участие в по-горно ниво от футболната пирамида, за което вливащият се клуб има място), то съответните събития отново се отразяват, макар клубът, който се е влял, а после възстановил, да не пропуска нито един състезателен сезон на активност.

2.3. Възстановяване. Възстановяване имаме в случаите, когато клуб, който е развивал дейност в миналото, но е прекъснал дейността си (по точка 2.2), отново се счита за възстановен. В този случай всичките му предишни успехи, активи и участия също се зачитат в актива на възстановения клуб и се взимат предвид при исторически и други справки. Възстановяването на клуб може да бъде последвано почти веднага след това от обединение или поглъщане (т. 2.2.3 и 2.2.4.1). За да е възможно възстановяване трябва да се съблюдават и критериите по точка 2.4 (виж по-долу). Не е възможно един клуб да възстановява два или повече прекратили дейност клуба едновременно. Възстановяването възниква по няколко начина:

2.3.1. След период на неактивност. Когато клуб прекъсне дейността си по точка 2.2.1, а в следствие отново започне дейност. Често се случва в малки населени места. Не е задължително възстановеният клуб да е със същото юридическо дружество, ако са спазени условията по точка 2.4.

2.3.2. След отделяне. Когато клуб е участвал в обединение (т.2.2.3) или се е влял в друг клуб (т.2.2.4), но след това отново възстановява самостоятелността си; а клубът, от който той се отделя продължава дейността си. *Например Спартак (Пловдив) от Тракия (Пловдив) и др.*

2.3.2.1. Обособяване като самостоятелен клуб от по-голямо дружество. Когато клуб се е влял в друг без да прекрати дейността си в рамките на погълнатия го клуб (по точка 2.2.4.2), ако той отново възстанови пълната си самостоятелност, това се отразява, и при двата клуба въпреки, че не касае промяна в активността им.

2.3.3. След разпадане на обединение. Ако клуб, създаден от обединение по точка 2.1.2 прекрати дейността си, а поне два от участвалите в обединението клубове възстановят дейността си. *Например Локомотив (София) и Славия (София) от ЖСК Славия (София).*

2.4. Критерии за връзка с предходния отбор при възстановяване. За да може да се счита клуб възстановен по точка 2.3., трябва да се вземат в предвид следните критерии:

2.4.1. Асоцииране с предходния отбор. Възстановяващият се клуб да предявява претенции към идентичността на прекъснатия дейност клуб или да се асоциира достатъчно силно с идентичността му (чрез име, цветове, спортна база/район на действие). Ако такива не са на лице, то се създава нов клуб по точка 2.1.

2.4.1.1. Изключения от т.2.4.1. Не е необходима асоциация при клубове от малки населени места (села, обособени квартали от големи градове, които в миналото са били самостоятелни селища), ако там традиционно развива дейност само един клуб. Не е необходима асоциация при заводски отбори, без значение промяна в собствеността или името на завода или предприятието.

2.4.2. Давност. Възстановяване е възможно, ако от прекъсване на дейността на клуба, който ще бъде възстановен, са изминали не повече от 17 години (приблизителният период на активна състезателна кариера на футболист, навършил пълнолетие към момента на прекъсването). Ако давността е изтекла, то се създава нов клуб по точка 2.1.

2.4.2.1. Изключения от т.2.4.2. Не е необходимо да бъде спазен срокът на давност при клубове от малки населени места и заводски отбори (виж точка 2.4.1.1.)

2.4.3. Случаи, когато възстановяване не се осъществява. В следните случаи възстановяване не се осъществява, а вместо това се създава нов клуб по точка 2.1., дори и ако са налични условията по точки 2.4.1 и 2.4.2.:

2.4.3.1. Клубът, към чиято идентичност има претенции съществува и е активен. В такива случаи претенциите за идентичността се отразяват и при двата клуба.

2.4.3.2. Изрично заявено отказване от асоциация с възможен за възстановяване клуб. Ако от ръководството на новосъздаден клуб изрично се отрекат претенции за възстановяване на прекратил дейността клуб, дори и в следствие тази позиция да претърпи изменения.

2.4.3.3. Изразени претенции към/асоциация с трети клуб, без значение дали отговаря на критериите или не. *Пример: В периода 1993-95 г. съществува Спартак (София), който обаче не е възстановител на прекратилата дейност през януари 1969 г. Спартак (София), поради изтекла давност. През 1998 г. се създава Спартак 48 (София), който би могъл да е възстановител на съществуващия през първата половина на 90-те години клуб, но тъй като изразява претенции към идентичността на „стария“ Спартак (макар и неотговарящи на описаните тук критерии), той се счита за нов клуб, а не възстановяващ съществуващия през първата половина на 90-те години клуб.*

2.5. Промени в статута на отбор със задна дата. В някои редки случаи е възможно статутът на даден клуб и онаследяването между клубовете да търпи изменения със задна дата.

2.5.1. Нови факти и документи. При разкриване на неизвестни досега факти и документи, които променят установената до момента фактология, при установяване на фактологични грешки.

2.5.2. При установяване на водеща роля на един от клубовете, участващи в обединение по точка 2.1.2. Обикновено, но не задължително, при обединения в следствие намеса на фактори извън участващите клубове. При този процес първоначално се счита създаването на нов клуб, но в следствие събитието се преобразува в поглъщане от страна на един от участвалите клубове и вливане от страна на другите. *Например ЦСКА Септемврийско знаме (София) и Левски-Спартак (София), заедно с ЖСК Славия (София) са считани – включително и в официални статистически справки в годините непосредствено след обединенията – за нови клубове. В следствие ЦСКА и Левски установяват водеща роля, а ЖСК Славия се разпада на съставилите го първоначално Локомотив и Славия без някой от двата клуба да установи водеща роля. Подобни процеси има и в първите години след създаването на ДСО през 1949 г.*

2.5.3. Когато прекъснал дейността си клуб е възстановен от клуб с ново юридическо дружество, но в следствие отново възстанови дейност със старото юридическо дружество. В такъв случай клубът, считан първоначално за възстановител, със задна дата се смята за нов клуб според точка 2.4.3.1. *Например Топлика (Минерални бани) и ФК Топлика 1977 (Минерални бани).*

3. Онаследяване и разпределяне на актив при промени по време на сезона. Възможно е в следствие възникване (и допускане) на някоя от промените по точка 2. по време на текущ сезон да възникнат казуси относно разпределението на актива на два или повече клуба за целите на исторически и др. справки. В такива случаи е възможно даден клуб да има зачетен актив и след датата на прекъсване на дейността си.

3.1. Неделимост на актива. Основен принцип при изготвяне на статистически справки е този за неделимост на актива през един текущ сезон. При възникване на промени по точка 2., вследствие които един клуб започва даден сезон, а в следствие постигнатият до момента от него актив е поет от друг клуб то **активът за целия сезон** се брои към постиженията на клуба, който е **започнал** сезона. В класирането на текущия сезон се прави ясно разграничение коя част от актива е постигната от единия клуб и коя от другия, а събитията се отбелязват и със съответни бележки под класирането. *Например през сезон 1970/71 г. в Южна „Б“ РФГ участват Сливен (Сливен) и Текстилец (Сливен). На полусезона Текстилец се влива в Сливен, който е преименуван на Сливенски текстилец, а в следствие – отново на Сливен. Тъй като към момента на вливането обаче Текстилец е с по-добър актив, то Сливенски текстилец поема неговия актив, докато през пролетта на Сливен се начисляват служебни загуби. Макар по критериите по точка 2. да имаме поглъщане от страна на Сливен, то целият актив за сезон 1970/71 г. и крайното място в класирането в исторически справки се считат към актива на Текстилец, включително и срещите през пролетния полусезон, докато в актива на Сливен ще се считат неговите резултати от есента както и служебните загуби от пролетта и последно място в крайното класиране.*

3.1.1. Изключение. Изключение се прави само, ако актив на започнал сезона и прекратил дейност клуб бъде поет от друг клуб, който **няма отношение** към процесите, довели до прекратяване дейността на първия отбор. В такъв случай, макар в крайното класиране за сезона заместващият клуб да участва със сборния актив на двата клуба, за

целите на исторически справки **всеки клуб получава актива от изиграните само от него мачове**. Например през сезон 1968/69 г. Левски (София) поглъща Спартак (София) и Спортист (Кремиковци) и е преименуван на Левски-Спартак. Спартак (София) през есента участва в „А“ РФГ и през пролетта активът му е поет от Академик (София), който няма отношение към процеса на вливането. При това положение в исторически справки (вечни ранглисти и др.) на Спартак се зачитат участие в „А“ РФГ (без крайно класиране) и 15 мача от есента, а на Академик – участие в „А“ РФГ, мястото в крайното класиране за сезона и 15-те мача от пролетта.

3.2. Крайно класиране и участия. С цел яснота при изготвянето на исторически справки като вечни ранглисти и др. се прилагат следните принципи по отношение участието в състезания и крайните класирания на клубове, при които възникват някои от събитията по точка 2.

3.2.1. Участие. На всеки клуб, който има поне един изигран мач в съответна група (вкл. и след евентуални промени по точки 3.1. и 3.1.1.) се зачита за целите на исторически справки участие в съответната група и ниво за съответния сезон. Възможно е по този начин клуб да има зачетено участие в дадена група без да има зачетено крайно класиране или дори актив (ако той е бил анулиран вследствие отказване например).

3.2.2. Крайно класиране. Всеки клуб, който по каквато и да е причина е изваден от групата си или се отказва от участие в следствие някое от събитията по точка 2, ако има неанулиран актив в края на сезона, който да е на негово име (а не наследен и прехвърлен на друг клуб по точка 3.1.1.) записва крайно класиране за съответната група и сезон. Без оглед на актива им и всякакви критерии за класиране, незавършил сезона клуб се нарежда на последно място в групата. Ако два или повече клуба не завършат сезона в една и съща група, то последен в групата е клубът, който по-рано е напуснал групата, следващото място над него заема напусналият по-късно клуб и т.н. Ако два или повече клуба напускат едновременно дадено първенство (например – след отказване на полусезона), те се подреждат по крайния си актив.

3.2.2.1. Изваждане от групата между сезоните. Ако даден отбор е изваден от дадена група **след завършване** на сезона, то се зачита постигнатото от него място в крайното класиране преди изваждането му (т.е. в този случай отборът **не** се нарежда на последно място в групата, както при точка 3.2.2.)

3.2.3. Участие в повече от едно ниво на футболната пирамида в един сезон. Такова се допуска, ако са спазени всички условия по-горе. Възможно е при особености в регламента (например за повечето участващи в МФД клубове през сезон 1948/49 г.) или при събития по точка 3.1.1. (в примера посочен към нея Академик ще има записани участия, актив и крайно класиране както в Зона „Витоша“, така и в „А“ РФГ за сезон 1968/69 г.).

4. Определяне на датите за събитията по точка 2. Целта на екипа ни е да можем да установим точните дати на всички изброени събития и съпътстващите ги процеси по точка 2, макар това със сигурност да няма да бъде възможно за всички клубове, в които случаи ще бъде посочвана дата по следните критерии, подредени по важност:

- Точна дата на събитието или решението за промяната (напр. дата на учредително събрание, решение на общо събрание или УС на клуб за обединение с друг; решение на институция относно събитието, касаещо клуба и т.н.). При обединение или поглъщане и вливане, при което това решение се одобрява от проведени последователно в различни дни общи събрания (или заседания на УС) на участващите клубове, за дата на обединението/вливането се счита датата на последното по хронология такова събрание (т.е. след като всички участващи клубове са взели решение).

- Датата на официално съобщение или пресконференция от клуба/клубовете;
- Дата на вписване на промените (когато не става дума за прекъсване на дейност) в актуалния за времето си държавен регистър;
- Най-ранна дата на публикация в пресата, касаеща извършеното вече събитие (**НЕ** съобщение за предстоящото му извършване);
- Датата на първи мач, участие в жребий или публикувана с участието на клуба програма (за събития по точки 2.1. и 2.3.); датата на изваждане на последния активен отбор на клуба или на последният започнат официален мач от отбор на клуба (за събития по точка 2.2.)

4.1. Невъзможност за определяне на дата на събитие по точка 2. Когато не може да се установи кой е първият сезон, в който даден клуб е активен или съответно кой е последният такъв, в който той е активен преди прекъсване на дейността си, то в клубната му страница, визитка и други справки се отбелязва първият, съответно последният сезон, в който със сигурност клубът е активен, като при съкратено изписване вместо „основан“ или „прекратил дейност“ се използват съответно „първо наблюдаван през сезон“ и „последно наблюдаван през сезон“. При описване на събитие по точка 2., част от текущия живот на даден клуб (например преименуване, поглъщане и др.) се посочва интервал от време, в който се е случило събитието от последната година, в която със сигурност е установено, че то още не се е състояло, до първата година, в която със сигурност е установено, че то вече се е състояло.